

ΝΕΟΣ
ΕΛΛΗΝΟΜΗΜΩΝ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟΝ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ

ΣΠΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΥ

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

LIBRAIRIE ET IMPRIMERIE

CI-DEVANT

E. J. BRILL.

LEIDE — 1904.

Ε.γ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΠΕΡΙ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΠΙΓΡΑΦΩΝ

ΕΝ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟΙΣ ΚΩΔΙΞΙ

ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΟΙΣ ΣΥΛΛΟΓΑΙΣ ΕΣΠΕΡΙΩΝ ΛΟΓΙΩΝ

Αί ἐν τῷ ὑπ' ἀρ. Q 114 sup κώδικες τῆς Ἀμβροσιακῆς βιβλιοθήκης περιλαμβανόμεναι ἀρχαῖαι ἐπιγραφαὶ εἶνε αἱ ἐξῆς:

α') C. I. G. 5791. *Τιβέριος Ἰούλιος Τάρσος Διοσκούριος καὶ τῇ πόλει τὸν ναόν.*

β') C. I. G. 5792. *Μ. Μάριος Ἐπίκτητος τῇ Τύχῃ.*

Αἱ δύο αὗται ἐκ τῆς ἰταλικῆς Νεαπόλεως ἐπιγραφαὶ δὲν σημειοῦνται ἐν τῷ Corpus ὡς σωζόμεναι ἐν ἀντιγράφῳ καὶ ἐν τῷ Ἀμβροσιακῷ τούτῳ κώδικι.

γ') C. I. G. 2218. [*Ο*] *δημος ὁ Χίων Λ. Αἰμύλιον Δέκιον Ἀνδρόμαχον*¹.

Τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην ἐξέδωκε πρῶτος ὁ Spon², ἐκ δὲ τοῦ χειρογράφου αὐτοῦ ὁ Muratori³.

δ') C. I. G. 2557⁴. Ἐπιγραφὴ ἐκ Κρήτης ἀρχομένη ἀπὸ τῶν λέξεων

..... ΑΧΑΙΤΑΓ

..... ΕΙΕΞΑΛΛΑΡΙΑΣ

Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη εὑρηται κατὰ δύο μέρη ἐν ἀντιγράφοις ἄλλοις ἢ τὸ ἐνταῦθα ὑπ' ὄψιν. Καὶ τὸ μὲν δεύτερον μέρος (*Ἄλλα-*

ριτῶν οἱ κόσμοι καὶ ἡ πόλις Παρίων), ἐξεδόθη πρότερον τοῦ λοιποῦ παρὰ τῷ Φουλβίῳ Οὐρσίνῃ καὶ τῷ Gruter ἐξ ἀντιγράφων αὐτῶν, τὸ δὲ παρ' αὐτοῖς λείπον μέρος εὔρεν ὁ Böekh ἐκ τοῦ ἐν Βερολίῳ ἀντιγράφου τοῦ Pighi. Ἄλλ' ἤδη πρὸ αὐτοῦ εἶχεν ἐκδώσει τὸ ὄλον ὁ Montfaucon ἐκ τοῦ λίθου, ἀποκειμένου ἐν τῷ κατὰ τὸ Βενετικὸν μουσεῖον τοῦ πολισματος Ταρβισίου (Τρενίσι), ἐξ οὗ τῷ 1565 εἶχε σταλῆ ἀπόγραφον εἰς τὸν Ἰωσήφ Σκαλίγερον. Ἄλλο δὲ ἀπόγραφον ἦτο τὸ τοῦ Φραγκίσκου Πόρτου, ἐξ οὗ ἐξέδωκε τὴν ἐπιγραφὴν ὁ Gruter¹

ε') C. I. G. 2297. Θεόφιλος Θεοφίλου Ἀντιοχεὺς μελαρηφόρος.

Ἡ ἐπιγραφὴ εὑρηται ἐπὶ λίθου ἀποκειμένου ποτὲ ἐν Παταύῳ παρὰ τῷ Βενετῷ Ἰωάννῃ Βαπτιστῇ Ramnusio (1485 - 1557), εἶτα δ' ἐν τῷ βενετικῷ οἴκῳ Contareno, νῦν δ' ἐν Οὐηρῶνι.

ς') C. I. G. 6834. Ἐλευθερίας χαριστήρια τῇ Νεμέσει.

Ὁ λίθος, ὅστις ἐκοσμεῖτο ὑπὸ ἀναγλύφου, ἀνῆκέ ποτε, καθ' ἃ φαίνεται, εἰς τὸν Φραγκίσκον Quirini, ἔπειτα δ' εὑρίσκετο κατὰ τὸ Παταύιον ἐν τῇ συλλογῇ τοῦ Ἰωάννου Βαπτιστοῦ Ramnusio καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Παύλου. Σημειοῦται δ' ἐν τῷ Corpus, ὅτι ὁ λίθος εἶχε μεταφερθῆ εἰς τὸ Βενετικὸν ἐξ Ἑλλάδος, ἴσως ἐξ Ἀθηνῶν.

ζ') C. I. G. 6958. Ὑπόμνημα Μαρκέλλου ὁ κατεσκευάσεν αὐτῷ ἡ μήτηρ.

Ὁ ὁμοίως ὑπὸ ἀναγλύφου κοσμούμενος λίθος οὗτος εἶχε τὰς αὐτὰς τύχας καὶ ὁ προηγούμενος, ἀλλ' εἶνε ἄγνωστον πόθεν εἶχε μεταφερθῆ εἰς Βενετίαν.

η') C. I. G. 5907. Ἀγαθῇ τύχῃ. Αὐτοκράτωρ καῖσαρ θεοῦ Ἀδριανοῦ υἱός. Ἡ ἐπιγραφὴ ἐκ λίθου ἐν Ῥώμῃ.

θ') C. I. G. 5906. Ἀγαθῇ τύχῃ. Αὐτοκράτωρ καῖσαρ θεοῦ Τραϊανοῦ Παρθικοῦ υἱός. Ὁμοίως ἐκ Ῥώμης.

¹ Gruter Thesaurus s. DV.

Ἡ ἐπισκόπησις τῶν ἐπιγραφῶν καὶ ἐκ λίθων ἐπιγραμμάτων τῶν περιλαμβανομένων ἐν τοῖς δύο Ἀμβροσιακοῖς κώδιξι πείθει, ὅτι ἔχομεν ἐνώπιον ἡμῶν ἀπόγραφα ἐπιγραφῶν μετενηνεγμένων ἐξ ἐλληνικῶν χωρῶν καὶ τὸ πλεῖστον ἀποκειμένων ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ. Αἱ δὲ διαφοραὶ αἱ εὕρισκόμεναι ἐν τῷ Ἀμβροσιακῷ ἀπογράφῳ καὶ αἱ ἐν τισὶ βελτίονες ἢ ἐν ταῖς πρώταις ἐκδόσεσι γραφαί, ὡς καὶ τὸ γεγονός, ὅτι μεταξὺ τῶν ἐν τῷ κώδικι N 234 sup. ἀντιγεγραμμένων φέρονται καὶ ἀνέκδοτα ἐκ λίθων ἐπιγράμματα, ἀποδεικνύουσιν, ὅτι οἱ συλλογεῖς ἀντέγραψαν αὐτὰ πιθανῶς ἐξ αὐτῶν τῶν λίθων καὶ ὄχι ἐξ ἄλλων ἀπογραφῶν.

Τίνας δὲ οἱ γράψαντες τοὺς κώδικας, ἄρα καὶ τίνες οἱ συλλογεῖς τῶν ἐπιγραφῶν τούτων, δὲν γινώσκομεν. Ἄλλ' οὐχ ἦτον περὶ τοῦ κώδικος N 234 sup. ἐπιτρέπεται εὐλογος εἰκασία. Βλέπομεν, ὅτι τῶν ἐπιγραφῶν τοῦ κώδικος τούτου αἱ τέσσαρες πρώται εἶνε χιακαί, περὶ δὲ τοῦ λίθου, ἐφ' οὗ ἡ πέμπτη, μανθάνομεν, ὅτι ἐκόμισεν αὐτὸν εἰς τὴν Ἑσπερίαν ὁ Μιχαὴλ Σοφιανός. Τοῦ Χίου δὲ τούτου λογίου τινὰ τῶν χειρογράφων μετεκομίσθησαν, καθ' ἃ γινώσκομεν, τῷ 1606 εἰς τὴν Ἀμβροσιακὴν βιβλιοθήκην ὑπὸ τοῦ ἀπογόνου αὐτοῦ Ἐμμανουὴλ Σοφιανοῦ. Κατὰ σύμπτωσιν δὲ πάντως οὐχὶ τυχαίαν ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος κώδιξ περιλαμβάνει ἐν φ. 6⁶ καὶ 8⁶ καὶ ἐπιγράμματα τοῦ Μιχαὴλ Σοφιανοῦ. Δὲν εἶνε λοιπὸν ἀπίθανον, παρὰ τὴν ἀνωτέρω μνημονευθεῖσαν βεβαίωσιν τοῦ κ. Bassi περὶ τῆς ὑπὸ Ἑσπερίου λογίου γραφῆς τοῦ κώδικος, νὰ ἔχωμεν ἐν τούτῳ τοῦλάχιστον τῷ μέρει τὴν χεῖρα τοῦ Σοφιανοῦ ἢ, τοῦθ' ὅπερ συμβιδάζεται πρὸς τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦ κ. Bassi, τὴν γραφὴν τινος τῶν ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ μαθητῶν αὐτοῦ. Οὕτως δὲ ἢ ἄλλως πιθανώτατον εἶνε, ὅτι τὸν Μιχαὴλ Σοφιανὸν πρέπει ὅπως δῆποτε νάναγνωρίσωμεν ὡς Ἑλληνα στηλοκόπαν τοῦ δεκάτου ἑκτοῦ αἰῶνος.

Καὶ τρίτος δὲ ὑπάρχει κώδιξ τῆς Ἀμβροσιακῆς βιβλιοθή-

κης περιλαμβάνων ἀρχαίας ἐπιγραφάς. Παρὰ τῷ Muratori ¹ εὐρίσκομεν τρεῖς ἐπιγραφάς ἐκδιδομένας ex schedis Ambrosianis, αἵτινες δὲν εἶνε τῶν ἤδη ἀνωτέρω μνημονευθεισῶν. Εἶνε δ' αὐταὶ εἰλημμένα ἐκ τοῦ Ἀμβροσιακοῦ κώδικος A 55 inf., γεγραμμένου τὸν δέκατον ἕκτον πρὸς τὸν δέκατον ἑβδομον αἰῶνα διὰ χειρῶν διαφόρων. Ἀλλὰ καὶ ἄλλος κώδιξ ἐν τῇ Ἀμβροσιακῇ βιβλιοθήκῃ περιέχει ἀρχαίας ἐπιγραφάς. Περιλαμβάνεται δ' ἐν τούτῳ καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ Muratori ἐκδεδομένη ἐπιγραφή Ἀντωνία ἢ καὶ Σωκρατική ².

Ἡ ἐπιγραφή δὲ αὕτη, ἣν εὐρίσκομεν ἐκδεδομένην καὶ ἐν τῷ Corpus Inscriptionum Graecarum ὑπ' ἀρ. 1050 ³, φέρει ἡμᾶς εἰς τὴν ἐξέτασιν ἄλλης τάξεως κωδίκων, νεωτέρων μὲν τοῦ Βατικανοῦ Cod. Reg. Svec. 166, ἐν ᾧ εὐρομεν τὸ ἐξ Ἀθηνῶν ἐπίγραμμα ⁴, ἀλλ' ὡς ἐκεῖνος περιεχόντων μόνον ὀλίγας μεμονωμένας ἐπιγραφάς, ὅχι δὲ ἀντίγραφα συλλογῆς ὅλης, καθ' ἃ οἱ Ἀμβροσιακοὶ κώδικες.

Καὶ δὴ τὴν αὐτὴν ἐξ Ἀθηνῶν ἐπιγραφὴν τὴν ἀρχομένην διὰ τῶν λέξεων Ἀντωνία ἢ καὶ Σωκρατική εὐρίσκομεν πρῶτον ἐν τῷ Ἀγιορειτικῷ κώδικι 4860 (Ἰδίων 740), γεγραμμένῳ τοῦτο μὲν τὸν δέκατον ἕκτον, τοῦτο δὲ τὸν δέκατον ἑβδομον αἰῶνα. Εὐρίσκεται δ' ἡ ἐπιγραφή αὕτη ἐν τῷ ἀσελιδαίῳ τούτῳ κώδικι ὡς τὸ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἑβδομον τῶν ἐν αὐτῷ περιεχομένων μεταξὺ τῶν Περί ταπεινοφροσύνης καὶ τῶν Πατρῶν τῆς Ἁγίας Σοφίας ⁵. Φέρονται δ' ἐν αὐτῷ διὰ γραμμάτων κεφαλαίων τάδε, ἀποτυπούμενα ἐνταῦθα ἐκ προχείρου

¹ Novus Thesaurus Inscriptionum Τόμ. Β' σ. DCI 2, Τόμ. Γ' MDCCXXIV 8, MDCCXIV καὶ ἀλλαγῶ.

² Τόμ. Γ' σ. MCCCXVIII 5.

³ Τόμ. Α' σ. 531.

⁴ Ἰδε Νέου Ἑλληνομνήμωνος σ. 270 κ. ε.

⁵ Σπυρ. Π. Δάμπρον Κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἑλληνικῶν κωδίκων. Ἐν Ὁξωνίᾳ. 1900 Τόμ. Β' σ. 216.

ἀντιγράφου ἐπὶ διαφανοῦς χάρτου, σταλέντος μοι ἐξ Ἁγίου Ὄρους.

ΑΝΤΩΝΕΙΝΑ Η ΚΑΙ
 ΚΡΑΤΙΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ
 ΚΑΙΣΑΡΟΣ ΤΡΑΙΑΝΑ
 ΔΡΙΑΝΟΥ·
 ΚΑΛΙΔΙΑΥΓΑΙΔΙΩ
 ΑΝΔΡΙΧΡΗΣΙΩ ΜΝΙ
 ΜΗΣΧΑΡΙΝ·

Ἐπιγραφαὶ ἐκ τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ κώδικος 740

Ἡ ἀνάγνωσις τοῦ παρατιθεμένου πανομοιοτύπου καταδεικνύει εὐκόλως, ὅτι δὲν ἔχομεν πρὸ ἡμῶν μίαν καὶ μόνην ἐπιγραφὴν, ἀλλὰ τρεῖς. Καὶ ἐν μὲν τῷ πρώτῳ τμήματι αἱ λέξεις ΑΝΤΩΝΕΙΝΑ Η ΚΑΙ Σ[Ω]ΚΡΑΤΙΚΗ εἶνε ἡ ἀρχὴ τῆς περὶ ἧς ἔγεινεν ὁ λόγος ἀνωτέρω ἐπιγραφῆς, ἥτις, ἐν Ἀθήναις εὕρισκομένη, ἐξεδόθη τὸ πρῶτον παρὰ τῷ Muratori¹. Ἀμέσως δὲ κατωτέρω ἔπονται αἱ λέξεις ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΚΑΙΣΑΡΟΣ ΤΡΑΙΑΝ ΑΔΡΙΑΝΟΥ, αἵτινες δέον νάναγνωσθῶσιν ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡ[ΟΣ] ΚΑΙΣΑΡΟΣ ΤΡΑΙΑΝ[ΟΥ] ΑΔΡΙΑΝΟΥ. Ἀποτελοῦσι δὲ αὗται τὴν ἀρχὴν ἢ μέρος ἄλλης ἐπιγραφῆς. Ταύτης δὲν δυνάμεθα νά ὀρίσωμεν τὸν τόπον, οὐδὲ νά ταυτίσωμεν αὐτὴν μετὰ τινος τῶν πιθανῶς σωζομένων ἐπιγραφῶν διὰ τὴν ἀπουσίαν ἄλλων στοιχείων πλὴν τῶν εἰς πολλὰς ὁμοίας ἐπιγραφὰς κοινῶν ὀνομάτων τοῦ αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ.

¹ Ἐνθ' ἀν. Τόμ. Γ σ. MCCXCVIII 5.

Ἄπὸ τούτων δὲ χωρίζεται ἐν τῷ αὐτῷ κώδικι τρίτη τις ἐπιγραφὴ ἔχουσα ὧδε·

ΚΑΛΛΙΔΙΑΥΓΙΑΙΔΙΩ
 ἈΝΔΡΙΧΡΗΣΤΩΜΝΙ
 ΜΗΣΧΑΡΙΝ :

Καὶ οὕτω μὲν εἶχεν ἡ ἐπιγραφὴ ἐν τῷ λίθῳ πλὴν τῆς λέξεως *μνήμης*, ἥτις εἶχε πιθανῶς ἐν αὐτῷ ὀρθῶς ἀντὶ τοῦ ἐν τῷ ἀπογράφῳ *μνήμης*. Ὅρθῶς δ' ἔχει πιθανῶς καὶ ὁ διὰ τῶν ἐνιαχοῦ προστεθέντων ὑπὸ τοῦ βιβλιογράφου τόνων, οἵτινες ἔλειπον βεβαίως ἐν τῷ πρωτοτύπῳ, χωρισμὸς τῶν λέξεων εἰς ΚΑΛΛΙΔΙΑ ΥΓΙΑ ΙΔΙΩ[Ι] ἈΝΔΡΙ ΧΡΗΣΤΩ[Ι] ΜΝΗΜΗΣ ΧΑΡΙΝ. Οὐδὲ πρέπει νὰ χωρίσωμεν ΚΑΛΛΙΔΙ ΑΥΓΙΑ. εἰκάζοντες ὅτι τὸ πρῶτον ὄνομα, συντακτέον μετὰ τῶν λέξεων *ιδίῳ ἀνδρὶ*, ἦτο τὸ τοῦ συζύγου, καίτοι τὸ μὲν ἀρσενικὸν ὄνομα *Κάλλις* εἶνε καὶ ἄλλοθεν γνωστὸν, ἄγνωστον δὲ τὸ γυναικεῖον *Καλλιδία*, ὅσον ἐγὼ οἶδα. Ὄνομα δὲ γυναικὸς Ἵγία ἔχομεν ἐκ Κατάνης τῆς Σικελίας καὶ ἐν τῷ C. I. G. 5732 (. . . *ἔζη ἔτη . . . Ἵγία ἐποί[η]σε μνήμης χάριν*).

Πόθεν δ' ἀντεγράφησαν ἡ δευτέρα καὶ ἡ τρίτη, ἀνέκδοτος, καθ' ἃ φαίνεται, μέχρι τοῦδε ἐπιγραφῆ, ὑπὸ τοῦ βιβλιογράφου δὲν γινώσκομεν. Ἀλλὰ λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἡ πρώτη τῶν τριῶν ἐπιγραφῶν εἶνε ἀθηναϊκὴ, οὐδὲν δὲ κωλύει νὰποδεχθῶμεν ἀθηναϊκὴν καὶ τὴν δευτέραν, δικαιούμεθα νὰ εἰκάσωμεν, ὅτι καὶ ἡ τρίτη εὐρίσκετο ἐπὶ λίθου ἐν Ἀθήναις καὶ ὅτι αὐτόθι ἀντέγραψεν αὐτὰς τὸν δέκατον ἑβδόμον αἰῶνα ὁ βιβλιογράφος.

Καὶ τοιαῦται μὲν αἱ ἐν τῷ ἀγιορειτικῷ κώδικι ἐπιγραφαί. Τὴν δὲ τῆς Ἀντωνίας, διότι οὗτος εἶνε ὁ ὀρθὸς τύπος τοῦ ὀνόματος, τῆς καὶ Σωκρατικῆς εἰς τὸν ἄνδρα Ἀντίοχον ἐπιτύμβιον ἐπιγραφὴν εὐρίσκομεν καὶ ἐν ἄλλῳ κώδικι, τῷ τῆς Βέρνης 402 ἐν φ. 1⁶ μετὰ τὸ φ. 137¹, τῷ φέροντι ἀριθμὸν 108,

¹ ἴδτε *Herm. Hagen Catalogus codicum Bernensium*. Ἐν Βέρνη. 1875 σ.

ἐν φ. II^{vo} κατὰ τὴν νεωτέραν περιγραφὴν τοῦ κ. Ομοῖ ἐν τῷ οἰκείῳ καταλόγῳ ¹.

Τοῦ ἐν τῷ κώδικι τούτου ἀπογράφου ἔλαβον ἀξιόλογον ἀντίγραφον ἐπὶ διαφανοῦς χαρτοῦ, σταλὲν μοι εὐγενῶς τῇ αἰτήσει μου ὑπὸ τοῦ διευθύνοντος τὴν Ἀστικὴν βιβλιοθήκην τῆς Βέρνης (Stadtbibliothek Bern) κ. W. F. von Müllinen. Ἄνεχοίνωσέ μοι δὲ αὐτός, ὅτι ἡ ἐπιγραφή αὕτη μετὰ τῆς κατωτέρω ἀνακοινομένης εὐρηγται ἀντιγεγραμμένη ἐπὶ τῆς ὀπισθίας σελίδος παρενθέτου φύλλου, συσταχωθέντος ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ κώδικος κατὰ τὴν σύμπηξιν αὐτοῦ καὶ ἔχοντος ἄγραφον τὴν προσθίαν σελίδα. Ἐχει δ' ἡ ἐπιγραφή ἐν τῷ κώδικι ὧδε·

Ἐν Ἀθήναις ἐν τινὶ λίθῳ γεγραμμένον

Ἀντωνία ἢ καὶ σωκρατικὴ τῷ γλυκντάτῳ μου ἀνδρὶ ἀντιόχῳ τῷ καὶ συνεσίῳ ἐποίησα τὸ ἠρῶν τοῦτο τέλος καμάτων.

παραδίδωμι τοῖς καταχθονίοις θεοῖς τοῦτο τὸ ἠρῶν φυλάσσειν πλούτῳ καὶ δῆμητρι καὶ περσεφόνη καὶ ἐριννύει· καὶ πᾶσι τοῖς καταχθονίοις θεοῖς εἴ τις ἀποκοσμήσει τοῦτο τὸ ἠρῶν ἢ ἀποσκουτλώσει ἢ εἴ τι καὶ ἕτερον μετακινήσει, ἢ αὐτὸς, ἢ δι' ἄλλον· μὴ γῆ βατὴ μὴ θάλασσα πλωτὴ, ἀλλ' ἐκρίζωθήσεται παγγερί, πᾶσι τοῖς κακοῖς πείραν δώσει καὶ φρίκη, καὶ πυρετῷ, καὶ τεταρτέῳ, καὶ ἐλέφαντι καὶ ὄσα κακὰ καὶ ἀνθρώποις γίγνεται ταῦτα γινέσθω τῷ τολμήσαντι ἐκ τούτου τοῦ ἠρώου μετακινήσαι τι.

Ἡ ἐπιγραφή αὕτη ἐκ τοῦ Muratori παρελήφθη καὶ ἐν τῷ

365: Inscriptio Megarensis ad dies festos pertinens. Ἐν Μεγάρῳ ἐν λίθῳ τινὶ παλαιοῖς γράμμασι γεγραμμένον

Ὀλύμπια ἐν πείσῃ Γ
Πύθια ἐν Δελφοῖς δ

Inscriptio Atheniensis. Ἐν Ἀθήναις ἐν τινὶ λίθῳ γεγραμμένον Ἀντωνία ἢ καὶ σωκρατικὴ τῷ γλυκντάτῳ μου ἀνδρὶ ἀντιόχῳ etc.

¹ Ἐν τῷ Centralblatt für Bibliothekswesen 1886 σ. 424: Inscriptiones Graecae Megarensis et Atheniensis ἐν κώδ. 108 φ. II^{vo}.

Corpus Inscriptionum Graecarum ὑπ' ἀρ. 916 μετὰ τῶν πλεί-
 στων παρ' αὐτῷ σφαλμάτων. Μετὰ δὲ τὰς οὐχ ἦττον ἐσφαλ-
 μένας ἐκδόσεις παρὰ Lebas¹, Πιττάκη² καὶ Κουμανούδη³ ἐξε-
 δόθη ὀρθότερον ὑπὸ τοῦ Dittenberger⁴, ὅστις ἀναφέρει, ὅτι ἄλλο
 ἀπόγραφον αὐτῆς μικροῖς γραμμασι γεγραμμένον τὸν δέκατον
 ἔκτον αἰῶνα ἀρχόμενον εὑρηται ἐν τῇ συλλογῇ τοῦ Ἱερωνύ-
 μου Βονωνίου ἐν τῷ κώδικι Cicogna 1874 ἐν φ. 49. Μαρτυ-
 ρεῖ δὲ ὁ Βονωνίος, ὅτι τὸ ἀπόγραφον τοῦτο εἶχε λάβει παρὰ Δο-
 μινίκου τοῦ Βριξιανοῦ, καθ' ἃ ἀνεκοίνωσεν εἰς τὸν Dittenberger
 ὁ ἐκγράψας καὶ στείλας αὐτῷ τὸ ἀπόγραφον ἐκεῖνο Kirchhoff.
 Ἄλλὰ καὶ ὁ Dittenberger ἠγνῶει τὸ πολλῶν ἀρχαιότερον ἀπό-
 γραφον τοῦ Βερναίου κώδικος. Ὅμοίως δὲ ἠγνῶει καὶ ἕτερον
 ἀπόγραφον, περιλαμβανόμενον ἐν τῇ συλλογῇ τοῦ Κωνσταντί-
 νου Λασκάρως, ἐκγράψαντος τὸν ἐν Μαδρίτῃ ἑλληνικὸν κώ-
 δিকা CXIV, περὶ οὗ γενήσεται μακρότερος λόγος κατωτέρω.
 Ἀντιβαλλόμενον δὲ τὸ Βερναῖον ἀπόγραφον (B) πρὸς τὸ τοῦ
 Λασκάρως κατὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Jgartie (J)⁵ καὶ τὴν ἔκδοσιν
 τοῦ Dittenberger (D) παρέχει τὰς ἐξῆς διαφορὰς:

στ. 1. ἀντωνία BD : ἀντωνίνα J γλυκνυτάτω B :
 γλυκνυτάτω D : γλυκωτάτω J 3. ἐποίησα τὸ BD : ἐποιή-
 σατο J 7. ἐριννύει B : ἐριννύσι J : ἐριννύσιν D 8. πᾶσι
 BJ : πᾶσιν D 11. τι καὶ BD : τι J 13. παγγενί B : παγ-
 γενεὶ D : παγγενῆ J 14. τεταρτέω B : τεταρταίω J : τεταρ-
 ταίω κατὰ διόρθωσιν D 16. κακὰ καὶ ἀνθρώποις B :
 κακὰ τοῖς ἀνθρώποις J : κακὰ καὶ θηρίοις καὶ ἀνθρώποις D
 17. γίγγεται B : διορθ. D : γίνεταί J : γίγγε ἐπὶ τοῦ λί-
 θου D γινέσθω B : γιγγέσθω D : γινέτω J

¹ Attique 653.

² Pittakis L'ancienne Athènes 439, 440.

³ Ἀττικῆς ἐπιγραφαὶ ἐπιτόμιοι σ. 309-310 ἀρ. 2578.

⁴ Corpus Inscriptionum Atticarum Τόμ. Γ' μέρ. 6' σ. 30 κ. ι. ἀρ. 1423.

⁵ Regiae bibliothecae Matritensis Codices Graeci MSS. Ἐν Μαδρίτῃ. 1769 σ. 453.

Ἄλλὰ πλὴν τῆς ἀθηναϊκῆς ἐπιγραφῆς ὁ αὐτὸς Βερναῖος κῶ-
διξ περιλαμβάνει ἐν τῷ αὐτῷ φύλλῳ καὶ ἑτέραν, ἐφ' ἧς ἐπιγρά-
φεται· Ἐν Μεγάροις ἐν λίθῳ τινὶ παλαιῷις γράμμασι γεγραμ-
μένον. Ἔχει δὲ ἡ μεγάρικὴ αὕτη ἐπιγραφή ὧδε·

	ὀλύμπια ἐν πείσει·	Γ̄.
	πύθια ἐν δελφοῖς·	Ḅ.
	νέμεα ἐν ἄργει·	Γ̄.
	ἰσθμια ἐν κορίνθῳ·	Ḅ.
5	παναθήναια ἐν ἀθήναις·	Ḅ.
	ὀλύμπια ἐν ἀθήναις	
	πανελλήνια ἐν ἀθήναις	
	ἐλευσίνοια ἐν ἀθήναις·	Γ̄.
	ἡράκλεια ἐν θύβαις·	Γ̄.
10	τροφώνεια ἐν λεβαδεῖα·	Ḅ.
	ἐλευθέρεια ἐν πλατταῖς	
	τὴν ἐξ ἄργους ἀσπίδα·	Γ̄.
	πύθια ἐν μιλήτῳ	
	πύθια ἐν μαγνησίᾳ	
15	κοινὰ ἀσίας ἐν φιλαδεφία	
	ἄκτια ἐν νικοπόλει·	δ̄.
	πύθια ἐν σίδῃ·	Ḅ.
	πύθια ἐν πέργῃ·	δ̄.
	πύθια ἐν θεσσαλονίκῃ	
20	ἀσκληπιάδεια ἐν ἐπιδαύρῳ	
	καπετώλια ἐν ῥώμῃ·	Γ̄.
	ἀθηνας προμάχου ἐν ῥώμῃ·	δ̄.
	εὐσέβεια ἐν ποτιόλοις	
25	σεβαστὰ ἐν νεαπόλει.	

Ἡ ἐπιγραφή αὕτη εὕρισκετο πρὸ δύο αἰῶνων καὶ ὑπερέκεινα
ἐν ἀστεγᾷστῳ ναυδρίῳ τῆς Μεγαρίδος, γεγραμμένη κιονηθῶν
ἐπὶ δύο λίθων, ὧν ὁ ἕτερος ἀνεῖχέ ποτε τὸν ἀνδριάντα τοῦ δι'
αὐτῆς· τιμωμένου περιουδονίκου, καὶ ἐξεδόθη τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ

Γάλλου ἀρχαιολόγου Ἰακώβου Spon¹ Ἐξ αὐτοῦ δὲ παρέλαβον αὐτὴν ὁ Gronovius², ὁ Wheeler³ καὶ εἶτα ὁ Muratori⁴. Πάντως δ' ἀνεξαρτήτως τῶν προτέρων ἐκδοτῶν ἀντέγραψεν αὐτὴν σωζομένην ἀρχομένου τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος ὁ Μελέτιος, εὐρῶν εἰς τὴν εἰσοδὸν τινὸς ποτὲ ναοῦ⁵. Ἐπειτα δ' ἐξέδωκεν αὐτὴν ὁ Roscoe⁶, καὶ τέλος, συνεχλιποῦσα μετὰ τοῦ ἐν ᾧ εὐρίσκετο ἐκκλησιδρίου συμπεριελήφθη εἰς τὸ Corpus Inscriptionum Graecarum⁷ καὶ εἰς τὴν συλλογὴν τοῦ Dittenberger⁸.

Τὸ δὲ Βερναῖον ἀπόγραφον εἶνε κατὰ τοῦτο ἄξιον λόγου, ὅτι ἐξεγράφη ἐκ τοῦ λίθου δύο ὄλους αἰῶνας καὶ πλέον πρὸ τοῦ Spon ἐν χρόνοις καθ' οὓς δὲν ἐσωζέτο μὲν ἡ ἐπιγραφή ὄλη, ἀλλὰ διεκρίνοντό τινα ἐν αὐτῇ πλείονα ἢ τελευτῶντος τοῦ δεκάτου ἐβδόμου αἰῶνος. Καὶ δὴ ἀπὸ τῶν νεωτέρων ἐκδόσεων, οὐδ' αὐτοῦ τοῦ Μελετίου καὶ τοῦ Corpus ἐξαιρουμένων, λείπουσιν ἐν τῷ στ. 4 αἱ λέξεις ἐν Κορίνθῳ, λείπουσιν δὲ καὶ οἱ ἀριθμοὶ τῶν νικῶν οἶδε· ἐν στ. 1 Γ̄, ἐν στ. 5 β̄, ἐν στ. 9 Γ̄ καὶ ἐν στ. 16 δ̄ πλὴν ἢ παρὰ τῷ Dittenberger, παρ' ᾧ εὐρίσχομεν β̄ ἀντὶ δ̄. Αἱ δὲ λέξεις ἐν Κορίνθῳ καὶ οἱ εἰρημένοι ἀριθμοὶ λείπουσιν καὶ ἀπὸ τοῦ ἐτέρου ἀπογράφου τοῦ ἐκγραφέντος ὑπὸ τοῦ Κωνσταντίνου Λασκάρειως ἐν τῷ ὑπ' ἀρ. CXIV τῆς ἐν Μαδρίτῃ βιβλιοθήκης. Μόνον δ' ἐν τούτῳ εὐρίσκεται ἐν στ. 1 ὁ ἀριθμὸς β̄ ἀντὶ τοῦ ἐν τῷ Βερναίῳ ἀπογράφῳ Γ̄ καὶ ἐν στ.

¹ Voyage d'Italie, de Dalmatie, de Grèce et du Levant. Ἐν Λουγδούνῳ. 1678 Τόμ. Γ' μέρ. 6' σ. 221. Miscellanea eruditae antiquitatis. Ἐν Λουγδούνῳ. 1685 ἀρ. 102 σ. 364.

² Thesaurus antiquitatum Graecarum Ἐν Λουγδούνῳ τῷ βασιλικῷ. 1697-1762 Τόμ. Ζ' σ. 869.

³ Itin. σ. 433.

⁴ Novus Thesaurus veterum Inscriptionum. Τόμ. Β' σ. DCXLVIII 1.

⁵ Γεωγραφία παλαιὰ καὶ νέα. Ἐν Βενετίᾳ. 1807. Τόμ. Β' σ. 349.

⁶ Inscriptionum antiquarum . . . liber. Ἐν Λονδίῳ. 1752. Τόμ. Α' σ. 63 ἀρ. 6-7.

⁷ Τόμ. Α' σ. 564 ἀρ. 1068.

⁸ C. I. Graeciae septentrionalis. Τόμ. Α' σ. 30 ἀρ. 49.

16 ὑπάρχει, ὡς καὶ ἐν τῷ ἀπογράφῳ τῆς Βέρνης, ὁ ἐν τῷ Corpus λείπων ἀριθμὸς δ. Τέλος δ' εὐρηνται ἐν τῷ Βερναίῳ ἀπογράφῳ (B) καὶ αἱ ἐξῆς διαφοραὶ ἀπὸ τοῦ Μαδριτείου κώδικος κατὰ τὴν ἐκδόσιν τοῦ Jriarte (J.¹), τοῦ Μελετιίου (M), τοῦ Corpus (C) καὶ τοῦ Dittenberger (D).

στ. 1. πίση BMCD: πίσση J 3. νέμεα BJ: Νέμεια MCD 7. πανελλήνια BMCD: πανέλληνα J 8. ἐλευσί νεια B: Ἐλευσίγια J: Ἐλευσεῖνια MCD 9. θύβαις B: θήβαις JMCU 10. τροφώνεια BMCD: τροφώνια J λε βαδεία BMCD: λιβαδία J 11. πλατεαῖς BD: Πλαταιαῖς JMC 12. ἐξ BJCD: εἰς M 13 (καὶ 14). πύθια BJCD: πύθεια M μιλήτω BJCM: μειλήτω D 15. φιλαδελφία BJ: Φιλαδελφεία MCD 16. νικοπόλει BJMD: νεικοπό λει C 17 καὶ 18. πύθια BJCD: πύθεια M 19. θεσσα λονίκη BJM: Θεσσαλονεΐκη CD 20. ἀσκληπιάδεια B: Ἄσκληπίδεια JMCU 21. καπετώλια BMCD: Καπειτώ λια J 24. ποτιόλοις BMCD: πουτεόλοις J 25. σεβα στά BMCD: Σεβάστεια J

Ὅμοιος δὲ τὸν δέκατον πέμπτον αἰῶνα, καθ' ἃ ὁ Βερναῖος κώδιξ, ἐγράφη ὁ Παρισιακὸς 2956, οὗ ἐν τέλει, φ. 224⁶, εὐ ρηται τὸ ἐπίγραμμα τὸ ἀρχόμενον διὰ τῶν λέξεων Ἄπο Ὀρείπ που τοῦ Μεγαρέως . . . Ὀρείπῳ Μεγαρῶ μεγαλόφρονι. Τοιαύτη ἢ ὑπὸ τοῦ κ. Omonl κατὰ παράκλησίν μου ἀνακοι νωθείσά μοι ἐν τῷ Παρισιακῷ κώδικι ἀρχὴ τοῦ πολυθρυλήτου τούτου μεγαρικοῦ ἐπιγράμματος, οὗ ὁ λίθος ἀπόκειται νῦν ἐν τῇ Ἐθνικῇ βιβλιοθήκῃ τῶν Παρισίων². Καὶ εἶνε μὲν γεγραμ-

¹ Regiae bibliothecae Matritensis Codices Graeci MSS. Ἐν Μαδρίτῃ. 1769 σ. 452.

² Ἴδε τὸ ἐπίγραμμα ἐκδομένον ὑπὸ τοῦ Böckh ἐν τῷ Corpus Inscriptionum Graecarum ὑπ' ἀρ. 1050 καὶ ἐν ταῖς Kleine Schriften Τόμ. Δ' σ. 173.—Dittenberger Corpus Inscriptionum Graeciae septentrionalis Τόμ. Α' σ. 31 ἀρ. 52.—Kaibel Epigrammata Graeca ex lapidibus collecta. Ἐν Βερολίῳ. 1878 σ. 345 ἀρ. 843.—Hicks-Hill A manual of Greek historical Inscriptions. Ἐν

μένον τὸ ἐπίγραμμα τοῦτο ἐπὶ τοῦ λίθου διὰ γραμμάτων τῶν βυζαντιακῶν χρόνων¹, ἀλλ' οὐδεμία ἀμφιβολία, ὅτι ἐν τοῖς χρόνοις ἐκείνοις ἀπλῶς ἀνενεώθη ἡ ἀρχαία ὑπὸ τῆς ἐπηρείας τοῦ χρόνου ἐφθαρμένη ἐπιγραφή ἐπὶ τοῦ εἰς τὸν Ὀρσιππον ἢ Ὀρσιππον ἰδρυθέντος μνημείου, ὅπερ ἦτο γνωστὸν εἰς τε τὸν Πausανίαν² καὶ τὸν Σχολιαστὴν τοῦ Θουκυδίδου³. Ὁ Böckh⁴ μάλιστα, εἰ καὶ ἀδικαιολογήτως⁵, θεωρεῖ τὸ ἐπίγραμμα ποιηθὲν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Σιμωνίδου. Καὶ δὲν ἔχω μὲν ὑπ' ὄψιν ἀπόγραφον τοῦ ὅλου ἐπιγράμματος, οἷον φέρεται ἐν τῷ Παρισιακῷ κώδικι, ἀλλὰ σχεδὸν μετὰ βεβαιότητος δύναμαι νάποφανθῶ, ὅτι ὁ βιβλιογράφος αὐτοῦ ἐξέγραψεν αὐτὸ ἐκ τοῦ Σχολιαστοῦ τοῦ Θουκυδίδου καὶ ὄχι ἐξ αὐτοῦ τοῦ λίθου. Καὶ δὴ οὐ μόνον αἱ κατὰ τὴν ἀνωτέρω ἀνακοίνωσιν τοῦ κ. Ομοῦνι προτασσόμεναι τοῦ ἐπιγράμματος λέξεις Ἀπὸ Ὀρείππου τοῦ Μεγαρέως κτλ. συμπίπτουσι πρὸς τὰ τοῦ Σχολιαστοῦ Ἀπὸ Ὀρσιππου Μεγαρέως κτλ., ἀλλὰ καὶ ἡ γραφή μεγαλόφρονι εἶνε ἡ αὐτὴ ἣν εὐρίσκομεν ἐν τῷ ἐπιγράμματι, οἷον παραθέτει αὐτὸ ὁ Σχολιαστὴς, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ἐν τῷ λίθῳ γεγραμμένα μεδαίφρονι.

Εἰς τὸν αὐτὸν δὲ δέκατον πέμπτον αἰῶνα ὑπερμεσοῦντα ἀνήκει τὸ φ. 156⁶ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 495 κώδικος τῆς ἐν Μονάχῳ Βασιλικῆς καὶ δημοσίας Βιβλιοθήκης (Hof- und Staatsbibliothek), ὅστις γέγραπται ὑπὸ διαφόρων χειρῶν ἀναμῖξ τὸν δέκατον πέμπτον καὶ δέκατον ἕκτον αἰῶνα⁶. Περιλαμβάνεται δ' ἐν τῷ φύλλῳ ἐκείνῳ ἡ ἐπιγραφή ἡδε:

¹ Ὁξωνίη. 1901 σ. 3 ἀρ. 1.—*Preges* Inscriptiones Graecae metricae. Ἐν. Αἰ. φ. 1891 σ. 119 ἀρ. 151.

² *Kaibel* ἔνθ' ἀν. *Preges* ἔνθ' ἀν.

³ I, 44, 1.

⁴ I, 6.

⁵ Ἐνθ' ἀν.

⁶ *Preges* ἔνθ' ἀν. σ. 120.

⁷ Παρὰ τῷ *Hardt* (Catalogus Codicum manuscriptorum bibliothecae re-

Εἰς ἀλεξανδρίαν τρώων: ~

Η · ΤΡΩΑΣ · ΦΥΛΗ
 ΣΕΞΤΟΝ · ΙΟΥΛΙΟΝ · ΦΙ
 —ΛΩΝΑΤΟΝ · ΚΟΣΜΟΝ · ΤΗΣ
 ΠΟΛΕΩΣ ΕΠΑΡΧΟΝ · ΣΠΕΙ
 5 ΡΗΣ · ΦΛΑΒΙΑΝΗΣ · ΓΥΜΝΑΣΙΑΡ
 ΧΙΣΑΝΤΑ · ΛΑΜΠΡΩΣ · ΚΑΙ ·
 ΦΙΛΟΤΙΜΩΣ ΚΑΙ · ΠΡΩΤΟΝ ·
 ΑΠΑΙΩΝΟΣ ΚΑΙ · ΜΕΧΡΙ · ΝΥΝ ·
 ΜΟΝΟΝ · ΕΛΑΙΟΜΕΤΡΙΣΑΝΤΑ ·
 10 ΤΟΥΣ · ΤΕ ΒΟΥΛΕΥΤΑΣ ΚΑΙ · ΠΟ
 ΛΕΙΤΑΣ · ΠΑΝΤΕΑΣ · ΚΑΙ ΑΛΥΨΑΝ
 ΤΑ · ΕΚ · ΛΟΥΤΗΡΩΝ · ΠΑΝΔΗ
 ΜΕΙ : —

Ἡ τρωικὴ αὕτη ἐπιγραφή εἶνε ἀνέκδοτος. Ἐχομεν μὲν τέσσαρας ἄλλας πλήρεις ἢ ἀτελεῖς παντελῶς ὁμοίας, τιμητικὰς τοῦ αὐτοῦ ἀνδρὸς Σέξτου Ἰουλίου Φίλωνος, ἐκδοθείσας ὑπὸ τοῦ *Lechevalier. Hunt. Clarke*. Ἀνθίμου Γαζῆ¹ καὶ ἄλλων καὶ συμπεριληφθείσας ἐν τῷ *Corpus Inscriptionum Graecarum* ὑπ' ἀρ. 3615-3618². ἄλλ' αἱ τιμῶσαι τὸν ἄνδρα φυλαὶ εἶνε ἄλλαι, ἢ Ἀτταλῖς, ἢ Ἀλεξανδρίαι, ἢ Πανθωῖς καὶ μία ἄλλη ἄγνωστος, ἅτε ὄντος ἀποκεκρουσμένου τοῦ ὀνόματος αὐτῆς, ἀλλ' ὄχι καὶ ἡ Τρωὰς φυλὴ, περὶ ἧς πρόκειται ἐνταῦθα. Κατὰ δὲ τὰλλα ἡ προκειμένη ἐπιγραφή εἶνε ὁμοία· ἀνάγκη δὲ μόνον νὰ ἐπανορθωθῇ ἐν τισὶ τὸ Μονάχειον ἀπόγραφον (M) ἐκ τοῦ

giae Bavaricae. Ἐν Μονάχῳ. 1802 τόμ. Ε' σ. 163) ἡ ἐπιγραφή αὕτη καὶ οἱ ἀλφάβητοι, περὶ ὧν κατωτέρω, μνημονεύονται ἀπλῶς διὰ τῶνδε: *Tum sequitur alphabetum Atticum et omnium Graecorum. Item inscriptio: Εἰς ἀλεξανδρίαν τρώων.*

¹ Ἡ τρωὰς φυλὴ κ.τ.λ.

² Ἐν τῷ *Λογιῷ Ἑρμῆ Ἰουνίου καὶ Ἰουλίου* 1813 σ. 113.

³ Τόμ. Β' σ. 900-901.

Corpus (C) κατ' ἀναλογίαν τῶν ἐν αὐτῷ ἄλλων ὁμοίων ἐπιγραφῶν. Εἶνε δὲ τὰ ἐπανορθωτέα τάδε· στ. 9. ἐλαιομετρήσαντα C: ἐλαιομειρίσαντα M. 11. πάντας C: πάντεας M

11-12. ἀλείφαντα C: ἀλύφαντα M. Πάντως δὲ λεληθασμένη εἶνε ἡ ὑπὸ τοῦ βιβλιογράφου τοῦ Μοναχείου κώδικος εἰς μίαν λέξιν ΦΙΛΩΝΑΤΟΝ ἔνωσις τῶν δύο λέξεων ΦΙΛΩΝΑ ΤΟΝ, ἃς ὀρθῶς ἐχώρισαν οἱ ἐκδόται, καθ' ἃ φέρεται καὶ ἐν τῷ C. I. G.

Ἐν δὲ τῇ προσθίᾳ σελίδι τοῦ αὐτοῦ φύλλου (φ. 156^a) ἐν τῷ αὐτῷ κώδικι εὔρον καὶ τοὺς δύο ἀλφαβήτους, ὧν παραθέτω ἐνταῦθα τὸ πανομοιότυπον. Τούτων ὁ μὲν πρῶτος καὶ

ἄλφαβητὸς ἀτακὸς: ~

Α·Β·Γ·Δ·Ε·Ζ·Η·Θ·Ι·Κ·Λ·Μ·Ν·
Ξ·Ο·Π·Ρ·Σ·Τ·Υ·Φ·Χ·Ψ·Ω

κατὰ τὸ εἶδος τοῦ τῶν πανελληνίων

τέτους: ~

Α Α Α Β Β Γ Γ Δ Δ Ε Ε Σ Σ Η

· Ζ Ζ Ι Ι Η Η Ν Ν Θ Θ Θ Θ

πλήρης ἐπιγράφεται ἀλφάβητος ἰστικὸς (ἀλφαβητὸς ἀτακὸς), ὁ δὲ δεῦτερος ὁ μόνον μέχρι τοῦ γράμματος Θ ἐξικνούμενος φέρει ἐπιγραφὴν Κατὰ καὶ εἰς τοὺς τῶν Πανελληνίων τρόπους. Καὶ ἀπλῆ ὁ ἐπισκόπησις τῶν δύο τούτων πινάκων ἀρκεῖ νὰ δεῖξη τὸ εἶκατον καὶ ἀταλαιπώρον τῆς ἐπὶ τὸ αὐτὸ συναγωγῆς τῶν γραμμάτων. Ὁ δεῦτερος μάλιστα πίναξ ἤκιστα παρέχει, καθ' ἃ ἐπαγγέλλεται, τοὺς τῶν Πανελληνίων τρόπους. Στὰ-

χειὰ συνήθη συμφύρονται μετὰ κομψειῶν ἀυθαϊρέτων, καὶ ἀρχαῖα συμμίγνυνται μετὰ βυζαντιακῶν, οἷα τὸ $\star = \delta$ καὶ τὸ B τὸ ὁμοιάζον πρὸς τὸ οὐκ ἀσύνηθες ἐπὶ τῶν μεταγενεστέρων βυζαντιακῶν νομισμάτων β καὶ αὐτὸ δὲ τὸ πολυθρύλητον σύμβολον τῶν Παλαιολόγων, ὅπερ τινὲς μὲν ἐξέλαβον ὡς τὸ γράμμα β , τινὲς δὲ ὡς πυρεκβόλον. Ἄξιον δὲ προσοχῆς ἰδίας εἶνε πλήν τοῦ I , τοῦ P καὶ παρ' ἄλλοις πλήν τῶν Ἀττικῶν σημαίνοντος τὸ Z , τὸ A , καίτοι δυσκάλως δυνάμεθα νάποδεχθῶμεν, ὅτι ὁ βιβλιογράφος ἐγίνωσκε τὸ παρεμφερῶς πως γραφόμενον καὶ εἰς τοὺς Μεγαρεῖς προσιδιάζον σχῆμα τοῦ ἄλφα.

Ἄξιον δὲ παρατηρήσεως εἶνε, ὅτι ὁ κώδιξ περιλαμβάνει πλήν ἄλλων ἔργα τοῦ Γεωργίου Γεμιστοῦ, δύο μονωδίας εἰς αὐτὸν, τὴν τοῦ Ἑρμωνύμου Χαριτωνύμου καὶ τοῦ Γρηγορίου μοναχοῦ, ἐν δὲ φ. 50^b τὸ περὶ τοῦ θανάτου τοῦ Γεμιστοῦ σημεῖωμα τόδε· *μηρί ἰουνίου κς ἰνδικτιῶνος ιε^{ης} ἐτέλευτησεν ὁ δηδα-*

σκαλος ὁ γομοστος ἡμερα δευτέρα ὦ α τῆς ἡμέρας^ε 1. Δικαιούμεθα δ' ἐνταῦθα νά εικάσωμεν, ὅτι ἐγράφη ὁ Μονάχειος κώδιξ ὑπὸ μαθητοῦ τινος ἢ θαυμαστοῦ τοῦ Γεμιστοῦ, ὅστις εἶνε πάντως καὶ ὁ ἀντιγράφας τὴν ἐκ Τροίας ἐπιγραφὴν.

Ὁ δὲ ὑπ' ἀρ. 1412 Codex Vaticanus Graecus, γεγραμμένος τὸν δέκατον πέμπτον αἰῶνα χειρὶ τοῦ Ἰωάννου Λασκάρως², περιλαμβάνει πλήν τινων λατινικῶν ἐπιγραφῶν ἐκ Θράκης καὶ Μακεδονίας ὡς καὶ τινων ἐπιγραμμάτων ποιηθέντων ὑπὸ τοῦ συγγραφέως ἀντίγραφα τῶν ἐξῆς ἐλληνικῶν ἐπιγραφῶν·

α) Ἐν φ. 6^a. *Εἰς τὸ ἀνάθημα τῶν Ἀθηναίων ἀπὸ τῆς παρὰ Κύπρον ναυμαχίας καὶ νυκτομαχίας παρὰ Ἐβρυμέδοντα. Ὀκτώ στίχοι.*

¹ Οὕτως ἔχει τὸ σημεῖωμα κατὰ τὴν ἐμὴν ἀντιγραφὴν ἐκ τοῦ κώδικος κατὰ Σεπτέμβριον 1903. Μετὰ μικρῶν διαφορῶν ἔχει προσενδώσει αὐτὸ ὁ *Hardt* ἐνθ' ἀν. σ. 155.

² *K. K. Müller* Neue Mittheilungen über Janus Laskaris und die Medicische Bibliothek ἐν τῷ *Centralblatt für Bibliothekswesen* Τόμ. Α' (1884) σ. 344 κ. ἑ.

6) Ἐν φ. 6^α. Εἰς ἀνάθημα κείμενον ἐν τῷ περὶ Κορω-
 νείαν ναῶ. Τέσσαρες στίχοι¹.

γ) Ἐν φ. 7^α. Ἀρτεμις ἡ Σαλούλου. C. I. G. 2569.

Ἄλλὰ καὶ ἡ Βιβλιοθήκη τῆς Μαδρίτης περιέχει πλὴν τῶν
 κωδίκων XXIV, LXXII καὶ CXI, ἐν οἷς περιέχονται ἀρχαῖα
 καὶ βυζαντινὰ ἐπιγράμματα², καὶ τὸν κώδικα CXIV, ὅστις
 ἐμνημονεύθη ἤδη δις ἀνωτέρω καὶ περὶ οὗ πρέπει νὰ εἰπω εἰ-
 δικώτερον ἐνταῦθα τὰ δέοντα. Ἐξεγράφη δὲ οὗτος ὅλος τὸν
 δέκατον πέμπτου αἰῶνα ὑπερμεσοῦντα χειρὶ τοῦ Κωνσταντί-
 νου Λασκάρεως³ καὶ περιέχει ἐν τέλει (φ. 135-137) δεκαεπτὰ
 ἀρχαίας ἐπιγραφὰς ἐκ διαφόρων πόλεων. Ἐξεδόθησαν δὲ αὗται
 πᾶσαι ἐν τῷ Καταλόγῳ τῶν ἐλληνικῶν χειρογράφων τῆς Μα-
 δρίτης ὑπὸ τοῦ Jriarte⁴. Οὗτος παρέπεμψε μὲν ὡς πρὸς τὰς
 ἤδη ἐκδεδόμενας εἰς τὰς προτέρας ἐκδόσεις τοῦ Gruter (*Inscri-
 ptiones antiquae*), Reinesius (*Syntagma Inscriptionum anti-
 quarum*) καὶ Muratori (*Novus Thesaurus Veterum Inscriptio-
 num*), ἐξέκρινε δὲ τέσσαρας ὡς ἀνεκδότους. Ἐγὼ δὲ παρέχω
 ἐνταῦθα τὴν ἀρχὴν ἀπασῶν τῶν ἐν τῷ κώδικι περιλαμβανομέ-
 νων ἐπιγραφῶν μετὰ παραπομπῆς εἰς τὰς νεωτέρας ἐκδόσεις.
 Εἰς ταύτας δὲ συμπεριλαμβάνονται καὶ αἱ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ
 Jriarte ἀνεκδοτοί.

1) Ἐν τῇ Κώων πόλει. Φαμίλια μονομάχων. C. I. G.
 2511. *Paton-Hicks* *The Inscriptions of Cos*. Ἐν Ὁξωνίῳ.
 1891 σ. 158 ἀρ. 41. Ἡ ἐπιγραφή αὕτη ἐξεδόθη τὸ πρῶτον
 ὑπὸ τοῦ Reinesius. Διαφοραὶ μετὰ τοῦ Μαδριτείου κώδικος
 (M) καὶ τῆς ἐκδόσεως Paton (P) αἶδε· Νουμερίου M: Νεμε-
 ρίου P Λικιανρῆς M: Λικινριανρῆς P

¹ Μὴ ἰδὼν αὐτὸς τὸν κώδικα, παραλαμβάνω ταῦτα ἐκ τοῦ Müller ἐνθ' ἀν. σ. 341,
 ὅστις τὰς δύο ταύτας ἐπιγραφὰς λέγει ἴσως παραληφθεῖσας ἐκ τῆς Ἀνθολογίας.

² *Jriarte* *Regiae bibliothecae Matritensis Codices Graeci MSS*. Ἐν Μα-
 δρίτη. 1769 σ. 96, 261 κ.τ., 365.

³ *Jriarte* αὐτόθι σ. 447.

⁴ Ἐνθ' ἀν. σ. 452-453.

2) Ἄ βουλὰ καὶ ὁ δῆμος τῆς λαμπροτάτης Κῶων πόλεως. C. I. G. 2509a. *Ratou-Hicks* σ. 135 ἀρ. 102. Ἐπιγραφή ἐκδοθεῖσα τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Spon. Διαφοραὶ αἶδε· ἐτοίμασε M: ἐτείμασεν P πολιτευθέντα M: πολειτευθέντα P ἀνρηλίου M: Ἀνρ. P ἀρίστωνος M: Ἀριστίωνος P Τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης τὸ Μαδρίτειον ἀπόγραφον τοῦ Λασκάρειως περιλαμβάνει μόνον μέρος μέχρι τῶν λέξεων Κόσμου υἱοῦ, λείπουσι δὲ τὰ λοιπὰ ἀπὸ τῶν λέξεων Πο. Σαλλούστιον μέχρι τέλους (Πόντου καὶ Βειθυνίας).

3) *Eis tās thēbas*. Θεότιμος Μελαρτίκου C. I. G. 1590. *Dittenberger* C. I. Graeciae septentrionalis Τόμ. Α' σ. 313 ἀρ. 1755. Ἐπιγραφή ἐκδοθεῖσα ὑπὸ τοῦ Muralori τὸ πρῶτον ex suis et Cyriaci schedis.

Ἐν δὲ τῷ Μαδριτεῖῳ ἀπογράφῳ (M) καὶ ταῖς ἐκδόσεσι τοῦ Corpus (C) καὶ τοῦ Dittenberger (D) εὑρῆνται αἱ διαφοραὶ αἶδε· Στ. 2. μελαρτίκου M: Μελαρτίχου CD 3. ὁμολόχου M: Ὁμολώχου CD μύρωνος M: Μίρωνος CD

9. ἐλεάτης M: Ἐλείτης CD 12. δολιχόν M: δόλιχον CD 13. σμυραῖος M: Ζμυραῖος CD 15 (καὶ 16). Ἐρατῶν M: Ἐράτων CD 19. Ἰουλιάδης M: Οὐλιάδης CD ἀρτεμισίου M: Ἀρτεμισίου CD 21. Δημοκράτης M: Δαμοκράτης CD 29. μόνδιος M: Μόνδιος CD 31. μεροφίλου M: Μηροφίλου CD βιθυνίας M: Βιθυνίας CD. Μετὰ δὲ τὴν ἐν τῷ Corpus καὶ παρὰ τῷ Dittenberger τελευταίαν λέξιν Δημητριεύς προστέθεται ἐν τῷ M ἢ λέξις πάλιν ἀντὶ τοῦ ὑπὸ τοῦ Böckh ἐξ εἰκασίας προσθεθειμένου παγκράτιον.

4) Ἐν Μεγάροις. Ἡ βουλὴ καὶ ὁ δῆμος Αἰμύλιον Σατουρνῖνον. C. I. G. 1079. *Dittenberger* C. I. Graeciae septentrionalis Τόμ. Α' σ. 40 ἀρ. 90. Ἐπιγραφή ἐκδοθεῖσα τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Spon.

5) Ἀγαθῆ τύχη. Ἡ λαμπροτάτη Μεγαρέων πόλις Λικιν-

ρίαν Τιμοκράτειαν. C. I. G. 1062. Dittenberger C. I. Graeciae septentrionalis Τόμ. Α' σ. 46 ἄρ. 110. Ἐπιγραφή εἰλημμένη ἐκ τοῦ Muratori, παραλαβόντος αὐτὴν ἐκ τῆς συλλογῆς Κυριακοῦ τοῦ Ἀγκωνίτου. Διαφοραὶ αἰδε μεταξὺ τοῦ Μαδριτείου ἀπογράφου (M) καὶ τοῦ τοῦ Κυριακοῦ (K) καὶ Dittenberger (D).

Ἡ λαμπροτάτη M: Ἀγαθῇ τύχη. Ἡ λαμπροτάτη KD. (Σημειωτέον, ὅτι αἱ λέξεις Ἀγαθῇ τύχη δὲν λείπουσιν ἐκ τοῦ Μαδριτείου ἀπογράφου, ἀλλ' ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Jriarte προσετέθησαν εἰς τὸ τέλος τῆς προηγουμένης ἐπιγραφῆς) φιλοτιμίαν M: φιλοτιμίαις K ὅπερ M: ὅπερ K. ὅπερ D.

6) Ἐν Μεγάροις. Ὀλύμπια ἐν Πίσση C. I. G. 1068. Ἴδε ἀνωτέρω σ. 393.

7) Ἐν Ἀθήναις ἐπὶ ὠραίας πέτρας. Λυσίμαχος Θράσωνος Μιλήσιος. C. I. G. 724. C. I. A. 2745. Ἐπιγραφή ἐκδοθεῖσα τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Muratori ἐκ τῶν ἰδίων αὐτοῦ ἀπογράφων (ex schedis suis).

8) Ἐν Ἀθήναις. Ἀγαθῇ τύχη. Ἐν δόμῳ τινὶ ἐν πλατείᾳ. Τὸν λαμπρότατον ὑπατικὸν καὶ ἐπώνυμον ἄρχοντα M. Ο. Γλπ (γρ. Οὐλπ[ιον]) Εὐβίοτος λευ ρου (γρ. Λευρον) γᾶρ γήττας (γρ. γα[ρ]γή[τιον]) C. I. G. 378. C. I. A. Τόμ. Γ' ἄρ. 687. Ἐπιγραφή ἐκδοθεῖσα τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Muratori ἐκ τῶν ἰδίων αὐτοῦ ἀπογράφων.

9) Αἰδ' εἰς Ἀθήναις. C. I. G. ἄρ. 520. C. I. A. Τόμ. Γ' μέρ. α' ἄρ. 401. 402. Ἐκ τῶν τοῦ Κυριακοῦ. Ἐν τῷ Μαδριτείῳ ἀπογράφῳ εἰς καὶ καὶ οὐχί, ἐν δὲ τῷ C. I. G. εἰς καὶ οὐχί.

10) Ἀντωνία ἢ καὶ Σωκρατική. C. I. G. 916. C. I. A. Τόμ. Γ' μέρ. β' ἄρ. 1423. Ἴδε καὶ ἀνωτέρω σ. 388 κ. ε., 391. Ἡ ἐπιγραφή αὕτη παρελήφθη ὑπὸ τῶν νεωτέρων ἐκδοτῶν τὸ πρῶτον ἐκ τοῦ Muratori.

11) Ἀμφίων Μούσαις κιθάρης ἔστησε θήβης. C. I. G. 428. C. I. A. Τόμ. Γ' μέρ. α' σ. 90 ἄρ. 399. Kaiibel Epi-

grammata Graeca σ. 474 ἀρ. 1054. Ἐπιγραφή ἐκδοθεῖσα τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Muratori¹ ἐκ τῶν τοῦ Κυριακοῦ. Τὸ πρὸς ἀριστερὰ μέρος τοῦ λίθου, ἐφ' οὗ ἦτο ἐγκεκολλημένη, ἀνευρεθὲν τῷ 1861 κατὰ τὰς παρά τὸν Ἅγιον Δημήτριον τὸν Κατηφόρην ἀνασκαφάς, ἐξεδόθη ἐκ νέου ὑπὸ τοῦ Κουμανοῦδη ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἐταιρείας τοῦ ἔτους ἐκείνου. Ἄξιον δὲ πολλοῦ λόγου εἶνε, ὅτι φέρεται ἐν τῷ κώδικι τῆς Μαδρίτης ἐν τῷ τετάρτῳ καὶ τελευταίῳ στίχῳ ἡ γραφή ἀκμηῆτες ρέζειν, ἢ καὶ παρά τῷ Κυριακῷ εὕρισκομένη, ἣν ὁ μὲν Hegmann² διώρθωσεν εἰς ἀκμηῆτ' ἐστήξειν· ὁ δὲ Böckh³ εἰς ἀκμηῆτες ῥήξειν· ὁ δὲ Köhler⁴ ἀνέγνω ἐπὶ τοῦ λίθου ἀκμηῆτες ρέζειν. Ἄλλ' ἐν τῷ πρώτῳ στίχῳ δὲν ἔχει ὁ Μαδρίτειος κώδιξ τὴν πεπλανημένην παρά τῷ Κυριακῷ γραφὴν ἐξησεν θήβης, ἀλλὰ τὴν πολλῶ ὀρθοτέραν ἔστησε θήβης, ἣτις ἐλάχιστ' ἀπέχει τοῦ ὑπὸ τοῦ Böckh πρώτου γραφέντος ἔστησεν θήβης, ἐξ οὗ ἀγόμενος ὁ Kaibel ἤχθη εἰς τὴν γραφὴν ἔστησ' ἐπὶ θήβης. Τέλος δὲ καὶ ἡ τελευταία τοῦ ἐπιγράμματος λέξις παρά τῷ Κυριακῷ κακῶς ἐγράφετο τέχνας, ὅπερ διώρθωσαν οἱ νεώτεροι ἐκδοταὶ εἰς τέχνας, καθ' ἃ φέρεται ὀρθῶς ἤδη παρά τῷ Λασκάρει. Σημειωτέον δ' ὅτι αἱ τελευταῖαι λέξεις τῆς ἐπιγραφῆς ἐσώζοντο τὸν δέκατον πέμπτον αἰῶνα, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν ἀντιγράφων τοῦ Λασκάρειος καὶ τοῦ Κυριακοῦ, ἐν ᾧ ὁ ἔσχατος αὐτὸν τὸν λίθον ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις ἀντιβαλὼν Köhler ἀνέγνω μόνον ὡς τελευταῖα γράμματα τὰ Π[ι]ντα[τέχνας].

12) Ἐν Λακεδαιμονίᾳ. Ἡ πόλις Νερώνιος μαρικοῦ· καίσαρος θεοῦ σεβαστοῦ υἱοῦ ἀπὸ προγόνων εὐεργέτου. Ἐπιγραφή οὐδαμοῦ ἀλλαχοῦ εὕρισκομένη καὶ διαλαθοῦσα, ὅσον

¹ Τόμ. Β' σ. DCLXXII f.

² Opuscula Ἐν Λειψίᾳ. 1809 Τόμ. Ε' σ. 173.

³ C. I. G. Τόμ. Α' σ. 456.

⁴ C. I. A. Τόμ. Γ' μέρ. α' σ. 88 ἀρ. 399.

οἶδα, τοὺς στηλοκόπας. Ἄλλα δὲν ἔχει ὀρθῶς ἐν τῷ κώδικι ἢ παρενεγνώσθη ὑπὸ τοῦ Jriarte. Πρέπει δὲ νὰ γράψωμεν *Νέρωνι Γερμανικοῦ καίσαρος* κτλ. Ὁ τιμώμενος δὴλα δὴ ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων εἶνε Νέρων ὁ πρεσβύτερος υἱὸς τοῦ Γερμανικοῦ (Τακίτου *Annales* II 43) ὁ εἰσηγήσει τοῦ Σηιανοῦ ἐξορισθεὶς τῷ 29 μ. Χ. εἰς τὴν νῆσον Ποντίαν καὶ θανὼν ἐξ ἀσιτίας ἢ αὐτοκτονήσας.

13) *Ἡ πόλις. Σε ἀπο Μ σπατάλλον ἀγαθοκλέους φιλοκαίσαρα. C. I. G. 1365. Ἐκ τῶν τοῦ Κυριακοῦ. Διαφοραὶ μεταξὺ τοῦ Μαδριτείου ἀπογράφου (M) καὶ τοῦ τοῦ Κυριακοῦ (K) αἶδε. Σε ἀπο Μ. σπατάλλον M: ΣΕΚ ΠΟΜ (πήμιον) ΣΠΑΤΑΛΟΝ K δεις M: δις K πατρόνομον M: πατρορόμον K πολιτεύμασι M: πολιτεύμασιν K ἀσύγκριτον M: ἀσυνκρίτου K ἀνυπέμβλητον M: ἀνυπεμβλήτον K φιλοτιμίας M: φιλοτειμίας K ἀντωνίνας M: αὐτοῦ K*

14) *Πόλις. Μ. Αὐρήλιον Ἀριστοκράτη C. I. G. 1353. Ἐκ τῶν τοῦ Κυριακοῦ. Διαφοραὶ αἶδε. Πόλις M: Ἡ πόλις K ἠρακλέους M: Ἡρακλέος K ἀσύγκριτον M: ἀσυνκρίτον K τῶν ἀναλωμάτων προστάτων M: τὸ ἀνάλωμα τῶν προστάτων K εὐτυχοῦ τοῦ καὶ. μ. M: εὐτύχου τοῦ B, K ἀρέτωνος M: Ἀρέτωνος τοῦ B, K σαπυτοῦ M: ΣΑΠΥΤΟΥ K*

15) *Ἡ πόλις. Τὰν πομπάν. C. I. G. 1351. Ἐκ τῶν τοῦ Κυριακοῦ, ὑφ' οὗ ἐξεδόθη κακῶς ὡς καὶ ὑπὸ τοῦ Muratori καὶ Fourmont, ὀρθότερον ἐκδοθεῖσα κατόπιν ἐν τῷ C. I. G. ἐξ ἐτέρου ἀπογράφου τοῦ Fourmont. Διαφοραὶ αἶδε μεταξὺ τοῦ Μαδριτείου ἀπογράφου καὶ τοῦ Corpus (C). Ἡ πόλις. Τὰν πομπὰν ἀγιναλκάστου M: Ἀ πόλις Γα. Πομπώ(ριον) Ἀγιν Ἀλκάστου C ἀλκέστου M: Ἀλκάστου C*

16) *Ἐν Κρήτῃ ἐν τῷ ὄρει Ταλλείω. Ἄρτεμις ἡ Σαλλωνίου θυγάτηρ. Οὄρεσι Τάλλοις C. I. G. 2569. Ἴδε καὶ ἀνω-*

τέρω σ. 274 καὶ 400. Μεταξὺ τοῦ Μαδριτείου ἀπογράφου (M) καὶ τοῦ Corpus (C) αἱ διαφοραὶ αἰθεῖ· Στ. 1. σαλλωρίου M: Σαλουρίου C 2. ταλλαίοις εἰδευόμενος M: Ταλλαίοισιν ἰδρυμέτε C 3. θυσίαν M: θυσίην C φιλοφροσύνην M: φιλοφρόσυνος C 4. σαλλώνιος M: Σαλούιος C 6. ζωῖσιν M: ζωσης C 7. σικήκη κάθετος τόσσους γέραιρε M: σὴν κείνη κατ' ἔτος σοὺς ἐγέραιρε C 8. ἐγχρόνισας ἐφετήσιον M: ἐγχρονίσας ἐπετήσιον C ἀπέδωκε M: ἀπέδωκεν C 9. ἀγνοτάτης M: ἀγνοτάτας C καταφθιμένης M: καταφθιμένας C 10. διότι δητῆ M: δ' ὅτι δεῖ τὰ C 11. τιμᾶν δανάην M: τιμᾶν διπλῆν C τήδε πόρεν M: τήδ' ἔπορεν C θυσίαν M: θυσί[η]ν C 13. τίμασον διόλου M: τιμᾶ σὸν δι' ὄλου C

17) Ἐν Μεσσήνῃ τῆς Σικελίας ἐν μαρμάρῳ τιμί. Ἀσκληπιῶ καὶ Ἰγείᾳ σωτήρσι C. I. G. 5616.

Ἀνακεφαλαιοῦντες δὲ τὰ περὶ τῶν ἀρχαίων ἐπιγραφῶν τῶν περιλαμβανομένων ἐν τῷ Μαδριτείῳ κώδικι, παρατηροῦμεν, ὅτι ἐκ τῶν ἐν αὐτῷ δεκαεπτὰ μόνον ἑπτὰ εὐρίσκονται μεταξὺ τῶν τοῦ Κυριακοῦ. Οὐδεὶς λοιπὸν ὑπάρχει λόγος νὰ ποδεχθῶμεν, ὅτι ὁ Κωνσταντῖνος Λάσκαρις ἀντέγραψε τὴν συλλογὴν αὐτοῦ ἐκ τῶν τοῦ Ἀγκωνίτου, ἀλλὰ τυχαία μόνον εἶνε ἡ σύμπτωσης, καθ' ἣν τινες ὀλίγοι ἐκ τῶν παρ' αὐτῷ ἐπιγραφῶν ἀντεγράφησαν καὶ ὑπὸ τοῦ Κυριακοῦ. Τὴν δὲ ἀπὸ τούτου ἀνεξαρτησίαν τοῦ Κυριακοῦ περιτράνωσ ἀποδεικνύουσι μάλιστα αἱ διαφοραὶ τῆς ὑπ' ἀρ. 11 ἐπιγραφῆς, περὶ ὧν ἔγεινεν ἤδη λόγος ἀνωτέρω. Ἐν τῇ δὲ καὶ μόνον θὰ ἠδύνατο ἴσως νὰ παραπέισθῃ εἰς τὴν γνώμην, ὅτι ἐκ τοῦ Κυριακοῦ παρελήφθησαν αἱ ἐπιγραφαί, τὸ ἔθος ὅπερ ἔχει καὶ ὁ Λάσκαρις, τοῦ δηλοῦν τὸν τόπον ἐξ οὗ ἐξεγράφη ἐκάστη ἐπιγραφή, ἔθος ὅπερ εἶνε χαρακτηριστικὸν διὰ τὰς συλλογὰς τοῦ Κυριακοῦ, ἑλληνιστὶ μάλιστα σημειοῦντος τὰ τοιαῦτα. Ἀλλὰ νομίζω, ὅτι τὸναντίον πρέπει νὰ λεχθῇ, ὅτι ὁ Κυριακὸς τὸ ἔθος τοῦτο παρέλαβεν ἐξ ὁμοίας

χρήσεως τῶν ἀρχαιοτέρων Ἑλλήνων συλλογῶν, ὧν δυστυχῶς ἀγνοοῦμεν τὰ ὀνόματα. Τὸ ἀνώθεν τῆς ἀθηναϊκῆς ἐπιγραφῆς τοῦ κώδικος τοῦ Βατικανοῦ ἤδη κατὰ τὸν δέκατον τέταρτον αἰῶνα ἐπιγεγραμμένον σημεῖωμα *Ἐπίγραμμα ὃ εὗρέθη ἐγκεχαραγμένον ἐν τῶν μαρμάρων ἐν Ἀθήναις*¹ ἀποδεικνύει πασιφανῶς, ὅτι τὸ ἔθος τοῦτο ἐπεκράτει παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς πολὺ πρὸ τοῦ Κυριακοῦ, ὅστις ἐμιμήθη ἐν τούτῳ τοὺς ἀρχαιότερους ἀντιγραφεὶς ἐπιγραφῶν. Τοῦτ' αὐτὸ δ' ἔπραξαν καὶ οἱ μεταγενέστεροι Ἕλληνες συλλογεῖς, οἷος ὁ βιβλιογράφος τοῦ Βερναίου κώδικος, ὁ Κωνσταντῖνος Λάσκαρις, ὁ ἀντιγραφεὺς ἀρχαίων ἐπιγραφῶν ἐν τῷ Λαυρεντιακῷ κώδικι, περὶ οὗ γενήσεται λόγος ἀμέσως κατωτέρω, καὶ μετ' αὐτοὺς ὁ Μαραφαρᾶς². Μία δὲ καὶ μόνη πιθανῶς ἀποδοτέα ἐπίδρασις εἰς τὸν Κυριακόν, ὅτι ὁ ἔνθεος αὐτοῦ ζῆλος περὶ τὴν μελέτην τῶν ἀρχαίων μνημείων καὶ τὴν ἀντιγραφὴν ἐπιγραφῶν συνετέλεσεν εἰς ἐπαύξησιν τοῦ περὶ τὴν ἐπιγραφικὴν ἐνδιαφέροντος τῶν συγχρόνων καὶ μεταγενεστέρων Ἑλλήνων, καθ' ἃ τὸ παράδειγμα αὐτοῦ ὑπῆρξε καρποφόρον καὶ ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ.

Τέλος δὲ παρατηρῶ περὶ τῆς συλλογῆς τοῦ Κωνσταντίνου Λασκάρειως, ὅτι τινὰς μὲν τῶν ἐν αὐτῇ ἐπιγραφῶν ἀντέγραψεν αὐτὸς, καθ' ἃ δυνάμεθα βεβαίως νὰ δεχθῶμεν τοῦτο περὶ τῆς τελευταίας, τῆς ἐκ Μεσσήνης, ἅτε γινώσκοντες τὴν μακρὰν αὐτοῦ διαβίωσιν ἐν ταύτῃ τῇ πόλει³, τινὰς δ' ἔλαβε παρὰ φίλων ἢ λογίων προσφύγων ἐκ τῆς Ἑλλάδος μετὰ τὴν καθυποδούλωσιν αὐτῆς ὑπὸ τῶν Τούρκων.

Ὁ δ' ἐν τῇ Λαυρεντιακῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Φλωρεντίας κώδιξ *Plut. LIX Cod. XVII*, γεγραμμένος ὑπὸ διαφόρων χειρῶν τοῦ δεκάτου πέμπτου αἰῶνος, περιέχει ἐν φ. 130-135 διὰ κεφα-

¹ Ἴδε Νέου Ἑλληνομνήμωνος σ. 270.

² Ἐν σ. 276 τοῦ Νέου Ἑλληνομνήμωνος διόρθου τὸ Μαλαφαρᾶ εἰς Μαραφαρᾶ.

³ *Legrand Bibliographie Hellénique . . . aux XVe et XVIe siècles*. Ἐν Παρισίῳ. 1885 σ. LXXIX κ. ἰ.

λαίων γραμμάτων γεγραμμένας δώδεκα ἐπιγραφὰς μετὰ τῆς σημειώσεως τοῦ τόπου ἐν ᾧ εὑρίσκοντο, δὲ ἐξεγράφησαν· εἰς ταύτας δ' ἔπονται ἐπιγράμματα ἑπτὰ. Τὰς ἐπιγραφὰς δὲ ταύτας ἐξέδωκε πλημμελῶς καὶ διὰ μικρῶν γραμμάτων ὁ τὸν κατάλογον τῶν χειρογράφων τῆς βιβλιοθήκης ἐκείνης συντάξας Bandini¹. Καὶ μέχρι μὲν τινος παραδόξως ἡ ἔκδοσις ἐκείνη διέλαθε τοὺς ἐρευνητάς. Πρὸ δεκαπέντε δ' ἐτῶν αἱ ἐπιγραφαὶ ἐκείναι ἔχειναι ἔχειναν ἀντικείμενον τῆς μελέτης τοῦ Preger, καθορίσαντος τὰς ἐν αὐταῖς ἀλλαγὰς ἐκδοδομένας, εὐρόντος δὲ καὶ τρεῖς quasi νόνας προσθετέας εἰς τὸ Corpus². Τούτων ἔτι καὶ σήμερον ἀγνωστος ἄλλοθεν παραμένει μία καὶ μόνη ἐπιγραφή ἐκ τῆς Φωκαίας, ἔχουσα ὡδε· Ἀθηναίη Φωκαεῖς ἀπὸ τῶν πολεμίων δεκάτην. Τῶν δὲ λοιπῶν ἐπιγραφῶν τρεῖς μὲν εἶνε ἐκ Σάρδεων (C. I. G. 3457, 3461, 3462), δύο δ' ἐκ Φωκαίας (C. I. G. 3412, 3415), μία ἐκ τῆς ἐν Αἰολίδι Κύμης (C. I. G. 3527), μία ἐκ Χίου (C. I. G. 2218), μία ἐκ Κυζίκου, ἡ τοῦ ἀρχιτέκτονος τοῦ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ μεγάλου ναοῦ τοῦ Ἀδριανοῦ, τοῦ Ἀρισταινέτου³, μία ἐξ Ἀθηνῶν (C. I. A. Τόμ. Γ' μέρ. Α' 401, 402) καὶ μέρος τοῦ ἐκ Τράλλεων χρησιμοῦ, περὶ οὗ ἴδε τὰ γραφέντ' ἀνωτέρω⁴. Τέλος δὲ ἡ πρώτη τῶν ἐν τῷ κώδικι τούτῳ περιλαμβανομένων ἐπιγραφῶν ἐκ Σμύρνης εὑρηται περιεχομένη ἐν τῇ Παλατινῇ Ἀνθολογίᾳ (IX 672). Παρατηρητέον δὲ, ὅτι τῶν ἐπιγραφῶν τούτων τρεῖς, αἱ ἐν τῷ C. I. G. 3457, 3462, 3527, περιλαμβάνοντο καὶ ἐν τῷ κώδικι τοῦ Στράβωνος apud Patricium Junium τῷ περιέχοντι σχόλια Κυριακοῦ τοῦ Ἀγκωνίτου, ἐξ οὗ ἀνεκοίνωσε ταύτας

¹ Catalogus codicum Graecorum Bibliothecae Laurentianae. Ἐν Φλωρεντίᾳ. 1768 Τόμ. Β' σ. 579-80.

² Preger De epigrammatis Graecis meletemata selecta. Ἐν Μονάχῳ. 1889. σ. 43 κ. ἱ. Πρὸς. Erich Ziebarth Eine Inschriftenhandschrift der Hamburger Stadtbibliothek. Ἐν Ἀμβούργῳ. 1903 σ. 4 κ. ἱ.

³ Ἰδε Νίου Ἑλληνομνήμωνος σ. 79.

⁴ Νίου Ἑλληνομνήμωνος σ. 266 κ. ἱ.

μετ' ἄλλων τινῶν ὁ Langermann εἰς τὸν Reinesius ἐκδόντ' αὐτάς ἐν τῷ Συντάγματι¹. Ἄξιον δὲ ἰδίας προσοχῆς εἶνε, ὅτι ἀπάσας τὰς ἐν τῷ Λαυρεντιακῷ κώδικι ἐπιγραφὰς πλὴν τριῶν, τῆς πρώτης, τῆς ἐκ Κυζίκου καὶ τῆς ἐκ Τράλλεων, εὐρίσκομεν καὶ ἐν ἄλλῳ κώδικι, τῷ τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ Ῥικκαρδιανῆς Βιβλιοθήκης ὑπ' ἀρ. 996, ἐν ᾧ περιλαμβάνονται λατινικαὶ μὲν ἐπιγραφαὶ ἐν τῷ πρώτῳ μέρει, ἑλληνικαὶ δ' ἐν τῷ δευτέρῳ, προερχόμεναι ἐκ τῆς συλλογῆς Κυριακοῦ τοῦ Ἀγκωνίτου, ὧν τὰς ἑλληνικάς ἐξέδωκεν ὁ Riemann². Ἀλλὰ παρατηρητέον, ὅτι ὁ Ῥικκαρδιανὸς κώδιξ περιέχει τινὰς διαφορὰς ἀπὸ τοῦ Λαυρεντιακοῦ ὡς πρὸς τὰ σημειώματα περὶ τῶν πόλεων, ἐν αἷς ἐξεγράφησαν αἱ ἐπιγραφαί. Καὶ ἀποδέχεται μὲν ὁ Peger, ὅτι ὁ βιβλιογράφος τοῦ Λαυρεντιακοῦ κώδικος παρέλαβε τὰς ὑπ' αὐτοῦ ἐκγραφείσας ἐπιγραφὰς ἐκ τῶν ἀντιγράφων τοῦ Κυριακοῦ³. ἀλλὰ νομίζω, ὅτι ἡ γνώμη αὐτοῦ δεῖται ἀναθεωρήσεως μετὰ τάνωτέρῳ ἐκτεθέντα, ἐξ ὧν ἀποδεικνύεται, ὅτι ἔχομεν καὶ συλλογὰς συγχρόνους τοῦ Κυριακοῦ, ἰσῶς μὲν κατὰ τὸ ὑπόδειγμα ἐκείνου γενομένας, ἀλλὰ μὴ ἀπορρεούσας αὐτόχρονα ἐξ αὐτοῦ τούτου. Νέα δὲ ἀπόδειξις τῆς ἑλληνικῆς πηγῆς τῶν τοιούτων συλλογῶν εἶνε καὶ ἡ ἐν αὐταῖς ἐγκατάμιξις ἐπιγραμμάτων ὅλως νέων, εἶον τὸ ἐν τῷ εἰρημένῳ Λαυρεντιακῷ κώδικι *Ἐπίγραμμα ὃ εἶπε Πτολεμαῖος πρὸς εαυτόν*

Οὐρανίων ἀστρῶν πορείην καὶ κύκλα σελήνης
ἐξεθέμην σελίδεσσι πολύφρονα δάκτυλα κάμπτων.

Τοῦτο εὐρίσκομεν, καθ' ἃ παρατήρησεν ἤδη ὁ Peger⁴, καὶ ἐν

¹ Ziebarth Die Strabonscholien des Cyriakus von Ancona in Mittheilungen des Deutschen archäol. Instituts Τόμ. ΚΓ' (1898) σ. 197 κ. ἑ.

² Inscriptions Grecques provenant du Recueil de Cyriaque d'Ancone ἐν τῷ Bulletin de Correspondance Hellénique Τόμ. Α' (1877) σ. 81 κ. ἑ., 134 κ. ἑ., 286 κ. ἑ.

³ De epigrammatis Graecis σ. 43.

⁴ Ἐνθ' ἄν. σ. 48.

ἄλλω κώδικι τῆς Λαυρεντιακῆς βιβλιοθήκης, Plut. XXVIII cod. XLVI, ἐξ οὗ ἐξέδωκεν αὐτὸ ὁ Bandini ¹.

Τὸν δὲ δέκατον ἕκτον αἰῶνα ὑπερμεσοῦντα ἐγράφη ἐν τέλει τοῦ ὑπ' ἀρ. Ψ-II-6 κώδικος τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Ἐσκουριάλου μακρὰ ἐπιγραφή, ἧς τὴν ἀρχὴν καὶ τὰ τέλη ὧδε ἀνακοινοῦναι ὁ τὸν κατάλογον τῶν ἐλληνικῶν χειρογράφων τῆς βιβλιοθήκης ἐκείνης συντάξας Ἐμμανουὴλ Miller.

Ἐπὶ ὑπάτων Κοῖντου Λιτατίου (leg. Λουκιατίου) Κοῖντου υἱοῦ, Κάρτλου (leg. Κατούλου) καὶ Μάρκου Διμιλίου Κοῖντου υἱοῦ Μάρκου υἱῶνος Λιπέδου (leg. Λεπίδου), στρατηγοῦ δὲ κατὰ πόλιν καὶ ἐπὶ τῶν ξένων Λευκίου (leg. Λουκίου) Κορρηλίου . . . υἱοῦ Σισέννα, μηνὸς Μαΐου, Κοῖντος Λιτάτιος (leg. Λουκιάτιος) Κοῖντου υἱὸς Κάρτλος (leg. Κάτουλος) ὑπάτος συγκλήτως συνεβούλευσεν.

Incipit: Πρὸ ἡμερῶν ἑνδεκα. Ce décret répond à l'année 78 avant J. C. 'A la fin on lit: Ἀσκληπιάδου τοῦ Φιλίνου Κλαζομενίου, Πολυστράτου τοῦ Πολιάρχου (ἐν σημειώσει τοῦ Miller διορθοῦται εἰς Πολνάρχου) Καρυστίου, Μερίσκου τοῦ Εἰρηναίου Μιλησίου.

Καὶ ὁ μὲν κώδιξ προέρχεται ἐκ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Hurtado de Mendoza, τὸ δὲ τέλος αὐτοῦ, ἐν ᾧ καὶ ἡ παρατεθεισα ἐπιγραφή, ἐξεγράφη ὑπὸ τοῦ Κρητῶς βιβλιογράφου Νικολάου Τουρριανοῦ (de la Torre) ².

Ἡ ἐπιγραφή αὕτη εἶνε ἐπικεχαραγμένη ἐπὶ χαλκοῦ πίνακος εὐρισκομένου ἄλλοτε ἐν Ῥώμῃ παρὰ τῷ Φουλβίῳ Οὐρσίνῃ καὶ νῦν ἀποκειμένου ἐν τῷ Ἐθνικῷ μουσεῖῳ τῆς Νεαπόλεως· ἐκδοθεῖσα δὲ τὸ πρῶτον τῷ 1571 ὑπὸ τοῦ Βικτώριου ³ καὶ ἔπειτα

¹ Ἐνθ' ἀν. Τόμ. Β' σ. 69.

² Miller Catalogue des manuscrits Grecs de la Bibliothèque de l'Escorial. Ἐν Παρισίῳ. 1848. σ. 422.

³ Ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Κικέρωνος πρὸς Ἀττικόν κτλ. Ἐν Φλωρεντίῃ. 1571.

ὕπ' ἄλλων, ἐπανελήφθη ἐν τῷ *Corpus Inscriptionum Graecarum*¹. Ὁ δ' ἐν τούτῳ ἐκδοὺς αὐτὴν Franz εἶχεν ὕπ' ὄψιν καὶ τὸ ἀπόγραφον αὐτοῦ τοῦ Βικτωρίου, ἀποκείμενον νῦν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Μονάχου. Δὲν εἶνε δὲ ἰσως ἀπίθανος ἡ εἰκασία, ὅτι ὁ Βικτώριος τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην ἔλαβε παρὰ τοῦ Χίου Μιχαὴλ Σοφianoῦ, ὃν εἶδομεν ἤδη καὶ ἄλλως ἀσχολούμενον περὶ τὴν συλλογὴν ἢ καὶ πώλησιν ἀρχαίων ἐπιγραφῶν². Αἱ γνωσταὶ φιλιώταται σχέσεις τοῦ Σοφianoῦ καὶ τοῦ Βικτωρίου, ὅστις καὶ πικρῶς ἐθρήνησε τὸν θάνατον τοῦ Χίου λογιῶν³, ἐπιτρέπουσιν ἀναμφιβόλως τὴν τοιαύτην εἰκασίαν.

Τὸ δ' ἐν τῷ Καταλόγῳ τοῦ Miller ἀνακοινοῦμενον μέρος τοῦ Ἑσκουριαλείου (E) ἀπογράφου, ὃπερ καγὼ παρέθηκα ἤδη ἀνωτέρω, παρουσιάζει τὰς ἐξῆς διαφορὰς ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως ἐν τῷ *Corpus* (C):

στ. 1. Λιτατίου E : Λυτατίου C 2. Κάντλου E : Κάτλου C 4. υἱῶνος Λιπέδου E : υἱωνοῦ Λεπίδου C 7. . . . υἱοῦ E : λείπουσι C 8. Κοῖντος Λιτάτιος E : Κόιντος Λυτάτιος C 10. συγκλήτως E : συγκλήτω C 17. Πολιάρκου E : Πολυάρκου C

Τὸν Νικόλαον Τουρριανὸν γινώσκομεν ὡς βασιλικὸν ἀντιγραφέα ἐν Ἰσπανίᾳ καὶ βλέπομεν αὐτὸν ἤδη τῷ 1565 νυμφευόμενον ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ μεθ' Ἰσπανίδος⁴. Μὴ δυνάμενοι δὲ νὰ παρακολουθήσωμεν τὰ κατὰ τὸν βίον αὐτοῦ ἐκτὸς τῆς Ἰσπανίας, ἀγνοοῦμεν ἂν διέτριψέ ποτ' ἐν Ῥώμῃ καὶ εἶδε παρὰ τῷ Οὐρσίνη αὐτὴν τὴν χαλκὴν πλάκα ἐφ' ἧς ἡ ἐπιγραφὴ. Ἐπιτρέπεται ἄρα ἡ ὑπόνοια μὴ τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην ἐξέγραψεν ἐν τῷ τέλει τοῦ Ἑσκουριαλείου κώδικος ἐκ τῆς ἐντύπου ἐκδόσεως τοῦ Βικτωρίου μετὰ τὸ 1575. Ἀλλὰ τοῦτο μόνον μετ'

¹ Τόμ. Γ' μέρ. 6' σ. 766 κ. ε. ἀρ. 5879.

² Νέου Ἑλληνομνήμωνος σ. 274.

³ *Legrand Bibliographie Hellénique . . . aux XVe et XVIe siècles* Τόμ. Β' σ. 172 κ. ε.

⁴ *Graux Essai sur les origines du fonds Grec de l'Escorial*. Ἐν Παρισίῳ. 1880 σ. XVI.

ἀντιβολὴν τοῦ Ἑσκουριαλείου κώδικος πρὸς αὐτὴν δύναται νὰ βεβαιωθῆ. Δὲν εἶνε δὲ ἀδύνατον καὶ νὰ ὑποτεθῆ, ὅτι ὁ Νικόλαος Τουρριανὸς ἔλαβεν ἄλλο ἀπόγραφον τῆς αὐτῆς ἐπιγραφῆς παρὰ τοῦ Μιχαὴλ Σοφριανοῦ. Δυνάμεθα δὴ νὰ θεωρήσωμεν τοῦτον συνδεόμενον πρὸς τὸν Τουρριανὸν κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐν Ἰταλίᾳ διατριβῆς αὐτοῦ, καθ' ὃν τρόπον συνεδέετο πρὸς τὸν Τουρριανὸν καὶ ἄλλος στηλοκόπας, ὁ Ζαχαρίας Σχορδύλης Μαραφαρᾶς, περὶ οὗ ἀμέσως κατωτέρω, καὶ ὅστις συνέπραττε μετὰ τοῦ Τουρριανοῦ κοινῇ ἀντιγράφων κώδικας¹. Κατὰ ταῦτα δὲ οἱ τρεῖς φίλοι καὶ συνεργάται διεπνέοντο ὑπὸ κοινοῦ ζήλου πρὸς συλλογὴν καὶ ἀντιγραφὴν ἀρχαίων ἐπιγραφῶν.

(*Ἐπεται τὸ τέλος).

¹ Ἴδε τοὺς ἐν τῇ Ἐθνικῇ βιβλιοθήκῃ τῶν Παρισίων ἀποκειμένους κώδικας ὑπ' ἀρ. 585 (*Omont Inventaire sommaire* Τόμ. Α' σ. 99 ἐν συνδυασμῷ πρὸς σ. XLV¹ ἐν λ. Nicolas de la Torre) καὶ 2426 (αὐτ. σ. 259. *Legrand* ἰδ' ἐν. Τόμ. Α' σ. 317).